

ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

[ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ]

Μικρόν τι μεθοριακὸν ζήτημα προεκάλεσε συνέντευξιν ἐπὶ τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς μεθορίου γραμμῆς μεταξύ ἀξιωματικῶν τῶν δύο τούτων κρατῶν. Συνοδεύων ἀνώτερον ἀξιωματικὸν τοῦ Ἐπιτελείου, ἀνεχώρησα ἐκ Λαρίσης, μεταβαίνων εἰς Χάνι Ζυγοῦ, τὸν δυτικώτερον σταθμὸν ἐπὶ τῆς μεθορίου, κατὰ τὸ σημεῖον, ὅπου στρεφόμενη αὕτη πρὸς νότον ἐγκυαλιμπάνει τὴν σειρὰν τῶν βορείως περικυκλούντων τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα ὑψωμάτων, ἵνα ἀκολουθήσῃ τὸν ῥοῦν τοῦ Ἀράχθου.

Μέχρι Καλαμπάκας μετέβημεν σιδηροδρομικῶς. Τὸ πρῶτον νῦν ἔμελλον νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν πολύφημον ταύτην, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὁμωνύτου ἐκστρατείας, πολίχνην, ἣ ἐπίσκεψις δὲ αὕτη μὲ ἐνδιέφερε ζωηρῶς, διότι τὸ ὄνομα τῆς συνδέεται ἀναποσπᾶστος πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, καθ' ἣν τὰ ὀνόματα καὶ τὰ πρόσωπα τῶν ἀγωνιστῶν αὐτῆς, περιεβάλλοντο ἔτι τὸ γόητρον, μὲ τὸ ὑποῖον ὁ λαὸς δικαίως ἢ ἀδίκως, ἀρέσκειται νὰ περιβαλῇ τοὺς ὑπωσδῆποτε μετασχόντας ἐθνικοῦ τινος ἀγῶνος. Πλὴν ὅμως τοῦ αἰσθηματικοῦ τούτου ἐνδιαφέροντος, ἡ Καλαμπάκα θεωρεῖται ἀξιοθέατος καὶ εἰς τοὺς ξένους διὰ τὴν γειτνίασιν τῶν Μετεώρων.

Οἱ βράχοι τῶν Μετεώρων ἀπὸ τῆς Καρδίτσης ἔτι ἐγένοντο καταφανεῖς, ἀμυδρῶς διαγραφόμενοι διὰ τῆς λευκοφαίου χροιάς των, ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ ἐδάφους τῶν δυτικῶν πλευρῶν τῶν Χασίων ὁρέων. Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ἀμαξοστοιχία ἐπλησίαζε, βαθμηδὸν ἀνείλισσέτο ἡ μεγαλοπρεπὴς θέα τῶν παραδόξων τούτων βράχων, ἐφ' ὧν οἱ καλόγηροι, εἴτε τὴν ἀνεπιζήτητον τῶν κατακτητῶν γειτονίαν ἀποφεύγοντες, ἢ τὴν ἀπὸ τῶν

ἐγκοσμίων ἀπομάκρυνσιν ζητοῦντες, ἔπηξαν τὰς σκῆτας αὐτῶν εἰς ὕψη ἀπρόσβατα, ὅπου μόνον ἀετοὶ ἠδύναντο νὰ πηξῶσι τὰς φωλεάς των.

Φαντασθῆτε ὄγκους βράχων ὀρθοὺς, μὲ πλευρὰς σχεδὸν καθέτως καταπιπτούσας, τετμημένους παραδόξως ὡς ὑπὸ χειρὸς ἀνθρωπίνης, ἐνίαιους, γυμνοὺς, ὕψους μέχρι 300 ποδῶν, διαδεχομένους ἀλλήλους παραπεύρως, ἀληθεῖς ἀποκρυσταλλώσεις πετρῶν, παριστώσας σύνολόν τι γιγάντων ἀπολιθωθέντων καταπηλυσόντων τὸ ὄμμα ὅσον καὶ τὴν φαντασίαν, διὰ νὰ λάβετε ἰδέαν τινὰ τῆς ἐντυπώσεως ἣν μοὶ ἐπροξένει ἡ θέα τῶν Μετεώρων. Ἐπὶ τῶν κορυφῶν αὐτῶν, ἡ ὀλίγον ὑπ' αὐτάς, διακρίνονται ἀλλοχτοῦ μὲν τὰ ἀμαυρὰ χρώματα τῶν τοίχων τῶν μονῶν, μὲ τὰ μικρὰ των παράθυρα καὶ τὰς ἀνισοῦς ἐξοχὰς τῶν στεγῶν, ἀλλοχτοῦ δὲ βράχοι σφαιροειδεῖς, κατὰ σημεῖον μόνον ἐνούμενοι πρὸς τὸν λοιπὸν ὄγκον, ἑτοιμοὶ κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς βιαίαν ἀνέμου πνοὴν νὰ

Ο ΚΟΜΗΣ ΒΑΛΔΕΡΣΕΕ

κυλισθῶσι πρὸς τὰ κάτω. Ἐν τούτοις ἀπὸ αἰῶνων μένουσιν ἐκεῖ ἀκλόνητοι, ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ των ἀκίνησις, νεύοντες πρὸς τὴν πεδιάδα, ὡς εἰ ἐθεώρουν τόσα ἔργα ἀνθρώπινα, ἅτινα ἐπὶ ἀσφαλῶν δῆθεν βάσεων ἐδραιούμενα, κατεποντίσθησαν διαδοχικῶς εἰς τὰ βάθη τοῦ παρελθόντος.

Ἡ ἄφιξις τῆς ἀμαξοστοιχίας εἰς τὸν σταθμὸν διέκοψε τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ μοναδικοῦ τούτου θεάματος. Ἐξελθόντες τῆς ἀμαξῆς μετὰ πέντε λεπτά εὐρέθημεν πρὸ τῶν πρώτων οἰκιῶν τῆς Καλαμπάκας. Ἡ πολίχνη αὕτη οὐδὲν ἔχει τὸ ἰδιάζον ἢ τὸ θελκτικόν κώμη ὁθωμανικῆ ἀρκετὰ βρωμερά, μὲ ἀθλίους οἰκίσκους, μὲ τοὺς ἀνωμάλους δρομίσκους αὐτῆς πλήρεις πετρῶν καὶ περιπλανωμένων χοίρων, ὁμοιάζει πρὸς τὰς

πλείστας πόλεις καὶ κώμας τῆς Θεσσαλίας. Ἡ ἐφ' ὑψηλοῦ θέσις αὐτῆς μὲ τὴν περίεξ χλοάζουσαν ἔκτασιν καὶ τὸν Πηνειὸν λείχοντα τὰ κράσπεδά της, ἴσως ἤθελε παρέχῃ αὐτῇ θέλγητρόν τι, ἐὰν ἔλειπεν ὁ ἐπὶ τῶν νώτων της ἐπικαθήμενος μέγιστος ἐκ τῶν βράχων τῶν Μετεώρων. Ἡ μεγαλοπρεπὴς θέα τούτου μακρόθεν ἀπόλλυται ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, δὲν μένει δὲ ἡ τὸ συναίσθημα ἀφορήτου ὄγκου, πιέζοντος τὴν πολίχνην καὶ σκιαζοντος αὐτὴν μέχρι μεσημβρίας σχεδόν. Ὅσακις, περιδιαβάζων ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, ὕψουν τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν καὶ ἐβλεπον ἀντὶ τοῦ συνήθους εἰς τὸ ὄμμα κυανοῦ θόλου τοῦ οὐρανοῦ μας, τὸ φαῖον καταπέτασμα τῶν βράχων ἐξικινούμενον εἰς τόσον ὕψος, ἀγνοῶ ποῖον αἶσθημα βάρους ἡσθανόμην ἐπὶ τοῦ στήθους μου, πιέζον τὴν ἀναπνοήν. Ἐφραταζόμην τὴν Καλαμπάκκην δούλην πνευστιῶσαν ὑπὸ τὴν πτέρναν τοῦ τυράννου ἐκείνου βράχου, ὅστις στερεῶν αὐτὴν τοῦ φωτός καὶ τοῦ αἵματος, ἐφαίνετο ὡς εἰ διαρκῶς ἠπείλει νὰ θάψῃ αὐτὴν ὑπὸ τὸν ἄμετρον ὄγκον του.

Ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς πολίχνης ὑψοῦται ὁ ἄβυσσος Κόζακας, ὅστις μὲ τὰς ἀποτόμους πλευρὰς αὐτοῦ καλυπτομένης ἀπὸ τὴν ἀγρίαν καὶ σμικρὰν βλάστησίν του, ἀποδίδει μεγαλεῖον ἀντάξιον τοῦ τῶν Μετεώρων. Στένουσα ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν γιγάντων τούτων ἡ ταπεινὴ καὶ ἔρπουσα Καλαμπάκκα, δὲν παρέχει ἀνακούφισιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἢ μόνον πρὸς νότον, ὅπου ἐκτείνεται ἡ Θεσσαλικὴ πεδιάς, ἡ τῶν Τρικυλλίων καὶ τῆς Καρδίτσας κλυομένη. Ἡ πεδιάς αὕτη, ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἑλλάδι, ἔχουσα μῆκος 10 καὶ πλάτος 6 κατὰ προσέγγισιν ὥρων, ἐκτυλίσσεται ἀπέραντος καὶ μονότονος ὡς μικρὰ Σαχάρα, ἀλλὰ Σαχάρα εὐφορος, φέρουσα ἀντὶ ὁάσεων ταπεινὰ τινα χωματόταστα χωρία κατὰ μεγάλας ἀποστάσεις, καὶ ἀπελπιζούσα τὸν δυστυχῆ ὁδοιπόρον, ὅστις τυχὴ διερχόμενος αὐτὴν ὑπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας θερινοῦ ἡλίου ἢ ποντοπορῶν ἐν ἀχανεῖ πελάγει πηλοῦ κατὰ τὸν χειμῶνα. Θὰ ἦτο δὲ καὶ ἡ θέα αὐτῆς μονότονος, ἐὰν ἔλειπε τὸ γραφικὸν πλαίσιον τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν ὁρέων τῶν Ἀγραφῶν, τὰ ὁποῖα μὲ τὰς ὀξείας καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους χιονοσκεπεῖς κορυφαί των, ὑψοῦνται πρὸς νότον καὶ δυσμὰς πολυσχιδῇ καὶ ἀπότομα.

Ἡ ἀναχώρησίς μας διὰ τὸ Μαλακάσιον, τὴν βορειοδυτικῶς πλησιεστέραν πρὸς τὴν μεθόριον γραμμὴν κώμην, ὠρίσθη, καιροῦ συγχωροῦντος, διὰ τὴν ἐπομένην. Ὡς βλέπετε, ἡ ἀναχώρησίς μας ἐτίθετο ὑπὸ τὴν εὐμενῆ ἢ δυσμενῆ διάθεσιν τοῦ καιροῦ, ὡς αἱ ὑπαίθριοι θεατρικαὶ παραστάσεις, διότι ὡς θέλετε ἐννοήσῃ ἐκ τῶν κατωτέρω, τὰ ταξιδία ἐπὶ τῶν ἀγρίων ἐκείνων τόπων, δὲν ἐξαρτῶνται ἐκ μόνης τῆς διαθέσεως

τοῦ ταξιδιώτου. Τὸν μέχρι τῆς ἐσπέρας καιρὸν κατηναλώσαμεν περιελθόντες τὴν πόλιν, εἴτα δὲ καθεσθέντες ἐξωθεν καφενείου, ὅπου διεσκεδάζομεν βλέποντες τὰς γυναῖκας τῆς Καλαμπάκας, αἵτινες μεθ' ὕδριων καὶ βυτιῶν ἐμάχοντο πεισματωδῶς ἐντὸς λίμνης βορβοῦ μέχρι γόνατος, πρὸ λειψύδρου κρήνης, περὶ προτεραιότητος. Τὰς συναπτομένας λογομαχίας ἐποίκιλλεν οὐχὶ σπανίως καὶ τὸ θέαμα στάμνου πρὸς κεφαλὴν κρουμένης.

Χάρις τῇ εὐγενεῖ ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ ἐν Καλαμπάκῃ εὐζωνικοῦ τάγματος, προσενεγκόντος ἡμῖν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πρὸς διανυκτέρευσιν, διήλθομεν τὴν νύκτα, ὡς δύναται τις νὰ διέλθῃ αὐτὴν ἐν ξένῃ κλίνῃ, ἀπηλλαγμένοι τοῦλάχιστον τῶν ὀχληρῶν συνοίκων, οὓς πλείστα ξενοδοχεῖα τῶν μικρῶν ἐλληνικῶν πόλεων φιλοξενουσι διαρκῶς ἐντὸς τῶν ἐφαπλωμάτων καὶ τῶν στρωμνῶν αὐτῶν. Ἀφυπνισθεὶς ἐνωρίς πρῶτην σκέψιν ἔσχον τὴν ἐξακριβῶσιν τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἀλλ' εἰσελθὼν νύκτωρ εἰς τὴν οἰκίαν δὲν ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ περισκοπήσω τὴν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου μου θέαν ἀφ' ἐσπέρας, ὅτε δὲ τὴν πρωΐαν ἐκόλλησα τὴν ῥίνα εἰς τὰς ὑέλους, ἔπαθον ὅ,τι ὁ ἀπροσδοκῆτως κατὰ τοῖχου προσκρούων τὴν κεφαλὴν. Τὸ βλέμμα μου προσέκρουσε κατὰ τῆς σκοτεινῆς κατατομῆς τοῦ βράχου, ὅστις εἰς πενήκοντα μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς οἰκίας ὑψοῦτο τεράστιος φράκτης πρὸ ἐμοῦ. Προέκυψα, ἀνοίξας τὸ παράθυρον, ἵνα ἴδω γωνίαν τινα τοῦ στερεώματος, ἀλλὰ πυκνὸν νέφος ὁμίχλης ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν βράχων, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐσθέννυτο ἡ ἀμαυρὰ αὐτῶν χροιά.

Μεταβάντες εἰς τὸν τόπον ὅπου ὠρίσθη ἡ συνάντησις διὰ τὴν ἐκείθεν ἀναχώρησιν, δηλαδὴ εἰς ἐξοχικόν τι καφενεῖον παρὰ τὴν πολίχνην, εὗρομεν ἀναμένοντας ἡμᾶς πλείστους ἀξιωματικούς. Ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη κυρίως εἰς τὸ ταξιδιὸν μας. Ἡ σκέπυσα τὰ πάντα ὁμίχλη δὲν ἐπέτρεπε νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν καταστασιν τοῦ καιροῦ, ἐμένομεν δὲ ἀμφιβέλλοντες καὶ ἀκροώμενοι τῶν ἀφηγήσεων τῶν εἰδότων περὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς πορείας ἐπὶ τοῦ Πίνδου καὶ δὴ ἐν καιρῷ βροχῆς ἢ ὁμίχλης, ἣν κοινῶς ἐκάλουν *antáran*. Τὴν χιόνα δὲν ἐφοβούμεθα διότι εὕρισκόμεθα ἀκόμῃ ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ. Καίτοι κατὰ τὸ λέγειν τινῶν ἀξιωματικῶν διαμεινάντων ἐπὶ τῆς μεθορίου, οὐχὶ σπανίως καὶ ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου ἀρχίζει ἀραιῶς ἡ χιὼν. Γηραιὸς δὲ λοχαγός, ἐπὶ πολὺ διατρίψας κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἠρέσκετο συνδιαλεγόμενος νὰ παριστᾷ τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον.

— Δὲν θὰ ἠμπορέσετε νὰ πατε ἐπάνω, ἔλεγε. Ξεურεις ἀδελφέ, τί θὰ εἰπῇ ἄνταρα εἰς τὸν

Πίνδον; Ὅταν ἀρχίσῃ ὁ φοβερός ἀνεμος τοῦ βουνοῦ πρέπει νὰ κρατῇσθε ἀπὸ τὴν οὐρὰν τοῦ ζώου, διότι σὰς παίρνει. Καὶ κρῦο! Τὸν Ἰούνιον ἀνάπτουν φωτιὰν ἐξω εἰς τὸν ἥλιον. Θὰ σὰς κλείσουν τὰ χιόνια ἐὰν ἀργήσετε τρεῖς ἡμέρας.

Ταύτας καὶ πολλὰς ἄλλας ἀπελπιστικὰς ὑπερβολὰς ἔλεγεν, ἐπισφραγίζων αὐτὰς καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐξ ὀρισμένων συμβάντων. Εὐτυχῶς, ἐννοήσαντες ἐγκαίρως τὸν τρόπον τοῦ λέγειν αὐτοῦ, ἐζυγίζομεν ἀναλόγως τὰς πληροφoρίας ταύτας.

— Ἐλπίζομεν νὰ προφθάσωμεν νὰ γυρίσωμεν πρὶν μᾶς κλείσουν τὰ χιόνια, τῷ ἐλέγομεν, ἐν ᾧ αὐτὸς εἰκίνει θλιβερῶς τὴν πολιάν του κεφαλὴν.

Ἐν τούτοις, διαρκούσης τῆς εὐθύμου ταύτης συνδιαλέξεως, ἡ ὁμίχλη διεσκεδάσθη ὑπὸ τοῦ ὑψωθέντος ἥδη ἀρκετὰ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ἡλίου, καὶ ἡδυνηθήμεν νὰ ἴδωμεν τὴν σειρὰν τῶν ὄρεων διαυγαζομένην κατὰ τὰς πλευράς ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ φωτός, ἐνῶ ἐπὶ τῶν κορυφῶν καὶ εἰς τὰ βάθη τῶν κοιλάδων ἡ ὁμίχλη δὲν εἶχε πεισθῇ ἔτι ν' ἀποσύρῃ τὸν σκιερὸν αὐτῆς πέπλον.

Ἦτο καιρὸς ν' ἀναχωρήσωμεν καὶ ἐπέβημεν ἐπὶ τῶν σφριγῶντων ἡμιόνων μᾶς, σφριγόντων ὡς αὐτοὶ ἐννόουν, τούτεστι πεισμώνως δυστροπούντων, ἐτέθημεν δὲ εἰς πορείαν προπεμπόμενοι ὑπὸ τῶν κατευοδίων εὐχῶν τῶν καλῶν ἄξιωματικῶν καὶ τῶν ἀπαισίων προρρήσεων τοῦ φίλου μᾶς λοχαγοῦ, ὅστις δὲν ἔλειψε τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ μᾶς συστήσῃ ἐὰν ἰδῶμέν ποῦ ἀντάρκην νὰ μὴ διακινδυνεύσωμεν προχωροῦντες πέραν τοῦ Ζυγοῦ.

Ἡ ἀπὸ Καλαμπάκας εἰς Μέτσοβον ὁδός, ἣν ἐπορευόμεθα, ἀκολουθεῖ μέχρι τῶν ὑπωρειῶν τοῦ ὄρους Λάκμωνος ἡ Ζυγοῦ τὴν κοιλάδα τοῦ Πηνειοῦ καθ' ὅλον τὸ μῆκός της, φθάνουσα σχεδὸν μέχρι τῶν πηγῶν του, ἀναρριχωμένη δὲ τὰς ἀνατολικὰς κλιτύας τοῦ προμνησθέντος ὄρους, διέρχεται διὰ τοῦ αὐχένος τοῦ Ζυγοῦ, τοῦ σχηματιζομένου μεταξὺ τοῦ ὄρους τούτου καὶ τοῦ Δοκιμίου, καὶ κατερχομένη διὰ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ πρώτου, καταλήγει εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἀράχθου, ἡ ἀκριβέστερον εἰς τὴν τοῦ ἀρχικοῦ κλάδου αὐτοῦ, τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα Μετσοβίτικος· διότι τὸ ὄνομα Ἀρχχθος ἡ ποταμὸς

τῆς Ἀρτας δίδεται εἰς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σημείου καθ' ὃ ὁ Μετσοβίτικος ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἐκ βορρᾶ κατερχομένου Διστόμου, εἰς τὸ ὕψος τῶν Ἰωάννινων ὀκτῶ ἢ ἐννέα χιλιομέτρων πρὸς ἀνατολὰς αὐτῶν, παρὰ τὴν Γόττισταν.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι ἐπορευόμεθα τὴν ὁδὸν ταύτην, ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ φαντασθῇ ὁ ἀναγνώστης δρόμον τινα, οἷον δύναται νὰ ὑποθέσῃ ἐκ τοῦ ὀνόματος. Ἡ λεγομένη αὕτη ὁδός οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀτραπὸς ἡμικανονική, ἄλλοτε μὲν βαίνουσα δι' αὐτῆς ταύτης τῆς χαλικοβοιθοῦς κοίτης τοῦ Πηνειοῦ, ἄλλοτε δὲ ἀκολουθοῦσα τὴν δεξιὰν ὄχθην αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐπιτρέπῃ τοῦτο τὸ σύνδενδρον καὶ ἀπότομον ἔδαφος τῶν ὄχθων του. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ θερινὴ λεγομένη. Ἐν χειμῶνι ὅμως, ὅποτε τὰ κατερχόμενα ὁρητικὰ ρεῦματα τοῦ ποταμοῦ, τὰ σχηματιζόμενα ἐκ τῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων τοῦ Πίνδου, καταλαμβάνουσιν ὁλόκληρον τὴν ἐνιαχοῦ πλατυτάτην κοίτην, ἡ ὁδός αὕτη δὲν ὑφίσταται πλέον, χρησιμεύει δὲ ἐτέρα, ὑπερθεν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης βαίνουσα καὶ ἥτις διὰ μεγάλων ἐλιγμῶν, πολλὰς καὶ αὐτὴ διερχομένη διὰ ρευμάτων φθάνει διὰ Μαλακασίου εἰς τὰς πλευράς τοῦ Λάκμωνος. Ἡ χειμερινὴ αὕτη ὁδός εἶνε κατὰ τὸ ἡμισυ μικροτέρα τῆς πρώτης. Εὐτυχῶς ἡ ἐποχὴ τοῦ ταξιδίου μᾶς, πρὸ τῶν φθινοπωρινῶν βροχῶν μᾶς ἐπέτρεψε ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν πρώτην, ἀποφεύγοντες καὶ τὸν περισσὸν κόπον τῆς δευτέρας καὶ τὰς οὐχὶ εὐχαρίστους ὑδατοδρομίας ἀμφοτέρων.

Διὰ τῶν ὁδῶν τούτων τελεῖται ἡ συγκοινωνία τῆς Θεσσαλίας μετὰ τῆς βορείου Ἠπείρου· εἶνε δὲ σημαντικωτάτη. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πορείας συνηντῶμεν ἀδιακόπως στίφη ὁδοιπόρων ἐξ Ἠπείρου, κυρίως δὲ ἐμπορικὰς συνοδείας (καρβάνια), αἵτινες διὰ πλήθους ὑποζυγίων μετέφερον ἐκ τῆς μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἄλλην δημητριακοὺς καρποὺς, μαλλία καὶ διαφορὰ ἄλλα ἐμπορεύματα. Βλέποντες τὴν κίνησιν ταύτην, ἀνελογιζόμεθα πόσον κακῶς ἐξυπηρετοῦνται τὰ συμφέροντα τῆς συγκοινωνίας διὰ τῶν τοιούτων ὁδῶν καὶ ἐταλανίζομεν τοὺς δυστυχεῖς ὁδοιπόρους ὅσοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι κατὰ τὸν χειμῶνα νὰ διέρχωνται δι' αὐτῶν.

Ἔπεται τὸ τέλος

K. Γ. K.

